

Yrityskaupan hyväksyminen ehdollisena asiassa MB Equity Fund V Ky / A-Katsastus Holding Oy, A-Test & Consulting Oy, Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy ja Incar Invest Oy

SISÄLLYSLUETTELO

1	Asia.....	3
2	Asian vireilletulo	3
3	Ratkaisu.....	3
4	Osapuolet ja niiden harjoittama liiketoiminta	3
5	Sovellettava lainsäädäntö	4
5.1	Kilpailulain yrityskauppaa koskevat säännökset.....	4
5.2	Kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevien säännösten soveltuminen järjestelyyn	4
6	Viraston selvitystoimenpiteet.....	5
7	Relevantit markkinat.....	6
7.1	Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista.....	6
7.1.1	Kohteen harjoittama liiketoiminta	6
7.1.2	Osapuolten välinen vertikaalinen yhteys	7
7.2	Lausunnonantajien näkemys relevanteista markkinoista ja kilpailutilanteesta	8
7.3	KKV:n näkemys relevanteista markkinoista.....	9
8	Yrityskaupan kilpailuvaikutukset.....	11
8.1	Ilmoittajan näkemys yrityskaupan kilpailuvaikutuksista.....	11
8.2	Lausunnonantajien näkemys yrityskaupan kilpailuvaikutuksista.....	12
8.3	KKV:n arvio yrityskaupan kilpailuvaikutuksista	14
8.3.1	Johdanto.....	14
8.3.2	Rakenteellinen tarkastelu.....	14
8.3.3	Tuotantohyödykemarkkinoiden sulkeminen.....	16
8.3.4	Kilpailijoiden kaupallisesti arkaluonteisten tietojen saanti.....	19
8.4	Tasapainottavat tekijät	20
8.5	Johtopäätös yrityskaupan kilpailuvaikutuksista	21
9	Sitoumukset	22
9.1	Ilmoittajan KKV:lle esittämät sitoumukset.....	22
9.2	Sitoumusten arviointi.....	25
10	Sovelletut säännökset	27
11	Muutoksenhaku	27
12	Lisätiedot.....	27

1 Asia

Yrityskaupan hyväksyminen ehdollisena asiassa MB Equity Fund V Ky / A-Katsastus Holding Oy, A-Test & Consulting Oy, Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy ja Incar Invest Oy.

2 Asian vireilletulo

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (jäljempänä "KKV" tai "virasto") on 25.6.2019 ilmoitettu järjestely, jossa MB Equity Fund V Ky hankkii määräysvallan A-Katsastus Holding Oy:ssä, A-Test & Consulting Oy:ssä, Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy:ssä ja Incar Invest Oy:ssä (jäljempänä "A-katsastus -konserni" tai "kohde").

KKV on 26.7.2019 tekemällään päätöksellä siirtänyt asian kilpailulain 26 §:n mukaiseen jatkoselvitykseen.

3 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto määrää jäljempänä selostetut sitoumukset noudatettaviksi ja hyväksyy ehdollisena yrityskaupan, jossa MB Equity Fund V Ky hankkii määräysvallan A-Katsastus Holding Oy:ssä, A-Test & Consulting Oy:ssä, Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy:ssä ja Incar Invest Oy:ssä.

4 Osapuolet ja niiden harjoittama liiketoiminta

1. **MB Equity Fund V Ky** on MB Rahastojen pääomasijoitusrahasto, jonka vastuunalaisena yhtiömiehenä toimii MB Partners V Oy. MB Rahastot on yksityinen suomalainen pääomasijoittaja, joka sijoittaa eri toimialojen vakiintuneisiin liiketoimintoihin Pohjoismaissa. MB Rahastojen portfolioyhtiöihin kuuluu muun muassa suomalainen suunnittelu- ja palvelukonserni **Protacon**, joka on kehittänyt katsastustoiminnassa hyödynnettävän Muster-ohjelmiston.¹
2. **A-katsastus -konserni** on yksityinen ajoneuvojen katsastuspalvelujen, rekisteröintien, kuljettajantutkintojen, ajoneuvojen vahinkotarkastusten, ajoneuvojen huolto-, korjaus- ja varaosapalvelujen sekä testaus-, korjaamo- ja huoltolaittepalvelujen tarjoaja Suomessa. A-Katsastus -konsernilla on noin 1600 työntekijää ja 194 katsastusasemaa.

¹ Ilmoittajan mukaan Muster-ohjelmiston omistaa Protacon-konsernin yhtiö Protacon Solutions Oy. Protacon Solutions Oy:n omistaa Protacon Group Oy, jonka puolestaan omistaa Praticon Oy.

5 Sovellettava lainsäädäntö

5.1 Kilpailulain yrityskauppaa koskevat säännökset

3. Kilpailulain (948/2011) 21 §:n 1 momentin mukaan yrityskaupalla tarkoitetaan: 1) kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetun määräysvallan tai vastaavan tosiasiallisen määräysvallan hankkimista; 2) elinkeinonharjoittajan koko liiketoiminnan tai sen osan hankkimista; 3) sulautumista; 4) sellaisen yhteisyrityksen perustamista, joka huolehtii pysyvästi kaikista itsenäiselle yritykselle kuuluvista tehtävistä.
4. Kilpailulain 21 §:n 3 momentin mukaan yrityskaupan osapuolella tarkoitetaan määräysvallan hankkijaa, 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun liiketoiminnan tai sen osan hankkijaa, määräysvallan kohdetta, 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua liiketoimintaa tai sen osaa, 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen osallistuvaa yhteisöä tai säätiötä sekä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun yhteisyrityksen perustajaa.
5. Kilpailulain 22 §:n 1 momentin mukaan säännöksiä yrityskauppavalvonnasta sovelletaan yrityskauppaan, jossa yrityskaupan osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto ylittää 350 miljoonaa euroa ja jossa vähintään kahden yrityskaupan osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää kummankin osalta 20 miljoonaa euroa.
6. Kilpailulain 25 §:n 1 momentin mukaan markkinaoikeus voi Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksestä kieltää tai määrätä purettavaksi yrityskaupan tai asettaa yrityskaupan toteuttamiselle ehtoja, jos yrityskauppa olennaisesti estää tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla erityisesti siitä syystä, että sillä luodaan määräävä markkina-asema tai vahvistetaan sitä. Kilpailulain 25 §:n 2 momentin mukaan, jos 1 momentissa tarkoitettu kilpailun estyminen voidaan välttää asettamalla yrityskaupan toteuttamiselle ehtoja, Kilpailu- ja kuluttajaviraston tulee esityksen tekemisen sijasta neuvotella ja määrätä tällaiset ehdot noudatettaviksi. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei voi määrätä yrityskaupalle ehtoja, joita yrityskaupan ilmoittaja ei hyväksy.

5.2 Kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevien säännösten soveltuminen järjestelyyn

7. Yrityskauppailmoituksen mukaan järjestely koskee A-katsastus -konsernin koko osakekannan hankintaa.² Järjestelyssä on siten kyse kilpailulain 21 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta määräysvallan hankkimisesta.

² []

8. MB Rahastojen maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2018 oli yli 500 miljoonaa euroa³, josta noin [100–200]⁴ miljoonaa euroa kertyi Suomesta. A-katsastus -konsernin maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2018 oli noin 142,3 miljoonaa euroa, josta [100–142,3] miljoonaa euroa kertyi Suomesta.
9. Koska kilpailulaissa määritellyt liikevaihtorajat ylittyvät, järjestely kuuluu yrittäjäkauppalvontaa koskevien säännösten soveltamisalaan.

6 Viraston selvitystoimenpiteet

10. KKV on selvittänyt yrittäjäkaupan kilpailuvaikutuksia yrittäjäkaupan osapuolille ja muille markkinatoimijoille lähetetyin lausunto- ja selvityspyynnöin sekä tarvinnut yrittäjäkaupan osapuolia ja eräitä muita markkinatoimijoita.
11. Virasto on selvittänyt muun ohella muiden ohjelmistojen tarjoavien yritysten toimintaa katsastusohjelmistojen markkinalla sekä mahdollisuuksia ryhtyä tarjoamaan tällaista ohjelmistoa. Lisäksi virasto on selvittänyt ajoneuvojen katsastuspalveluita tarjoavien yritysten tällä hetkellä käyttämiä toiminnanohjausjärjestelmiä ja niiden käytettävissä olevia vaihtoehtoja. KKV on lisäksi selvittänyt ajoneuvojen katsastuspalvelujen markkinan valtakunnallista ja alueellista kilpailutilannetta liikenne- ja viestintävirasto Traficomien vuoden 2018 katsastussuoritteita koskevaan aineistoon pohjautuen.
12. Virasto on 26.7.2019 yrittäjäkaupan siirtämistä jatkokesittelyyn koskevassa päätöksessään alustavana arvionaan katsonut, että yrittäjäkauppa saattaa kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla olennaisesti estää tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla. Tämän seurauksena ilmoittaja on ratkaisunaan toimittanut virastolle tarkemmin jäljempänä esitetyt sitoumukset, joilla yrittäjäkaupasta mahdollisesti johtuvat kilpailun vastaiset vaikutukset voidaan poistaa. KKV on katsonut, että ilmoittajan esittämät ja markkinakuulemisen johdosta muutetut ehdot ovat riittävät poistamaan yrittäjäkaupasta mahdollisesti liittyvät kilpailuhuolet. Tästä johtuen KKV ei nyt kyseessä olevassa asiassa ole suorittanut kokonaisvaltaista kilpailuvaikutusten arviointia.

³ Ilmoittajan mukaan summa muodostuu MB Rahastojen portfolioyhtiöiden liikevaihtoista. Summaan ei ole sisällytetty MB Partners V Oy:n, MB Partners II Oy:n tai MB Rahastot Oy:n liikevaihtoja, koska portfolioyhtiöiden yhteenlaskettu maailmanlaajuinen liikevaihto ylittää kilpailulaissa säädetyn liikevaihtorajan.

⁴ Hakasulkeisiin merkityissä kohdissa tieto tai tarkka tieto on poistettu liikesalaisuutena.

7 Relevantit markkinat

7.1 Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista

7.1.1 Kohteen harjoittama liiketoiminta

13. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan MB Rahastoilla, sen portfolioyhtiöillä ja yrityskaupan kohteella ei ole horisontaalisesti päällekkäistä liiketoimintaa.
14. Ilmoittajan mukaan kohteen päätoimiala koostuu ajoneuvojen katsastuspalveluista, ajoneuvojen rekisteröinnistä, kuljettajantutkintojen vastaanottamisesta, ajoneuvojen vahinkotarkastuksista, ajoneuvojen huolto-, korjaus- ja varaosapalveluista (eli ns. jälkimarkkinapalveluista) sekä testaus-, korjaamolaite- ja huoltopalveluiden tarjoamisesta Suomessa.
15. A-Katsastus harjoittaa toimintaansa toimiala- tai tehtäväryhmittäin joko välittömästi itse taikka tytäryhtiöidensä välityksellä. Kohteeseen kuuluvat yhtiöt toimivat seuraavilla liiketoiminta-alueilla:
 - *A-Katsastus Oy*⁵ tarjoaa henkilöautojen sekä painavien ajoneuvojen katsastuspalveluita, sekä oheispalveluita, kuten vapaaehtoisia kuntotarkastuksia ja liitännäisiä tuotteita (tuulilasinpyyhkimä, öljyä jne.).
 - *Ajovarma Oy* on kuljettajantutkintojen vastaanottamiseen ja tieliikenteen lupapalveluihin erikoistunut yritys. Ajovarma toimii Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien sopimuskumppanina⁶, ja sillä on 107 palvelupistettä ympäri Suomea.
 - *Incar Invest Oy*⁷ tarjoaa moottoriajoneuvojen huolto-, korjaus- ja varaosapalveluita eli ns. jälkimarkkinapalveluita. Incar -konsernilla on 36 toimipistettä 22 paikkakunnalla, ja se tarjoaa muun muassa vahinkotarkastus- ja vahinkokorjauspalveluita, automaalaamopalveluita, lasivaihto- ja korjauspalveluita sekä muita ajoneuvojen huoltopalveluita.
 - *Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy* tarjoaa vahinkotarkastus-, asiantuntija- ja vaurioajoneuvojen realisointipalveluja. Yritys tuottaa myös palo- ja turvallisuusriskienhallintaan liittyviä ennakkotarkastuspalveluita koskien mm. linja-autoja, työkoneita, metsäkoneita ja veneitä, sekä onnettomuusanalyysipalveluita. Sillä on 27 palvelupistettä Suomen laajuisesti.
 - *A-Test & Consulting Oy* on korjaamolaitehuoltoihin, testaukseen, koulutukseen ja auditointeihin erikoistunut yritys, joka tarjoaa asiakkailleen

⁵ Yhdessä A-Katsastus -konserniin kuuluvien yhtiöiden Yksityiset K-Asemat Oy:n, A-Katsastuspiste Oy:n ja Suomen Katsastuspalvelu Oy:n kanssa.

⁶ Ilmoittajan mukaan sopimus Traficomien kanssa on voimassa ajalla 2016-2019 kolmen vuoden jatko-optiolla. Optio on jo käytetty vuodelle 2020.

⁷ Tytäryhtiöidensä Incar Oy:n, Jyväskylän Automaalaamo Värisuora Oy:n sekä Incar Järvenpää Oy:n välityksellä.

keskitettyjä autokorjaamopalveluita sen laitekannan elinkaaren joka vaiheessa sekä kehittää autokorjaamoiden palveluiden laatua sekä toiminnan tehokkuutta yhteistyössä valmistajien ja maahantuojien kanssa. Yhtiö tarjoaa palveluitaan valtaosin A-Katsastus -konserniin kuuluville yhtiöille in-house-toimintana.

16. Koska MB Rahastojen, sen portfolioyhtiöiden ja kohteen liiketoiminnot eivät ole päällekkäisiä, ilmoittaja ei ole pitänyt markkinoiden täsmällistä määritellyä tarpeellisenä. Ilmoittajan käsityksen mukaan kohteen edellä mainittu liiketoiminta voidaan kuitenkin määritellä seuraavasti: i) *ajoneuvojen katsastuspalvelut*, ii) *vahinkotarkastuspalvelut*, ja iii) *jälkimarkkinapalvelut*. Lisäksi ilmoittaja on tuonut esiin katsastus- ja jälkimarkkinapalveluihin liitännäisen *korjaamolaitepalvelujen* markkinan.
17. Ilmoittajan mukaan sillä on käytettävissään tarkkoja tietoja ainoastaan ajoneuvojen katsastusmarkkinan koosta, mikä ilmoittajan arvion mukaan oli Suomessa vuonna 2018 noin 160 miljoona euroa, josta kohteen markkinaosuus oli 32,9 %. Kohteen tärkeimmät kilpailijat ajoneuvojen katsastuspalvelujen markkinalla ovat ilmoittajan mukaan K1 Katsastajat Oy (markkinaosuus 11,4 %), Plus Katsastus Oy (markkinaosuus 4,2 %), Helppokatsastus Oy (markkinaosuus 3,6%), Katsastus Kovalainen Oy (markkinaosuus 3,5%) ja Keto 1 Group Oy (markkinaosuus 3,3 %).

7.1.2 Osapuolten välinen vertikaalinen yhteys

18. Ilmoittajan mukaan MB Rahastojen portfolioyhtiöihin kuuluva Protacon tarjoaa ohjelmistoratkaisuja A-Katsastukselle ja muille katsastusalan toimijoille. Yrityskaupan osapuolten välillä on siten suora vertikaalinen yhteys.
19. Protacon on ilmoittajan mukaan suomalainen suunnittelu- ja palvelukonserni, joka tuottaa ratkaisuja teollisuuden tuotannon ja ylläpidon tarpeisiin. Protacon on kehittänyt katsastustoiminnassa Suomessa ja Ruotsissa hyödynnetävän Muster-ohjelmiston, josta kertynyt liikevaihto vuonna 2018 oli [0,5–1] miljoonaa euroa. Kyseessä on SaaS-palveluna katsastustoimijoille myytävä ohjelmisto, jota käytetään osana katsastustoiminnan prosessia. Ilmoittajan mukaan Muster toimii ajanvaraus-, kassa- ym. järjestelmänä, sekä hoitaa lakisääteisen katsastustietojen ilmoittamisen Traficomien ajoneuvotietojärjestelmään (ATJ). Ilmoittajan mukaan Muster-ohjelmistoa käytetään helpottamaan katsastustoiminnan prosessia, mutta ohjelmiston toiminnot voidaan hoitaa myös manuaalisesti, eikä ohjelmiston käyttäminen ole välttämätön edellytys katsastustoiminnassa.⁸
20. Ilmoittajan mukaan katsastusohjelmistot eivät muodosta omaa relevanttia tuotemarkkinaansa eikä IT-ohjelmistojen markkinaa ole

⁸ Ilmoittajan mukaan myöskään lainsäädäntö ei suoraan aseta vaatimuksia katsastustoimijoiden toiminnanohjausjärjestelmille ja Traficomien ajoneuvotietojärjestelmä on rakennettu siten, että minkäänlaista erillistä katsastusohjelmistoa ei tarvita lainkaan, vaan katsastustiedot on mahdollista viedä suoraan käytöllä järjestelmään.

tarkoituksenmukaista segmentoida asiakas- tai toimialaryhmittäin. Ohjelmistojen tarjoaminen yrityksille kuuluu ilmoittajan mukaan IT-ohjelmistojen markkinalle, jota voidaan pitää yleisen IT-markkinan alasegmenttinä. Ilmoittajan mukaan myös Protacon toimittaa palveluita monille eri toimialoille ja asiakassegmenteille.

21. Katsastusohjelmistot voidaan ilmoittajan mukaan katsoa toimialakohtaisiksi toiminnonahjausjärjestelmiksi (ERP, Enterprise Resource Planning), joihin kuuluu monia toimialasta riippumattomia liiketoimintaan liittyviä yleisiä ominaisuuksia, kuten kassapalvelut, taloushallinnon järjestelmiä, raportointityökaluja ja markkinointiin liittyviä komponentteja. Suurin osa Musterin ydintoiminnoista on siten ilmoittajan mukaan toimialasta riippumattomia. Ilmoittajan mukaan katsastusspesifit komponentit liittyvät lähinnä viranomaisjärjestelmien integraatioihin, kuten Traficomien järjestelmään rakennettuun yhteyteen, eikä katsastusohjelmistojen siten tule katsoa erilliseksi tuotemarkkinakseen.
22. Ilmoittajan mukaan markkinoita ei tule myöskään maantieteellisesti katsoa vain Suomen laajuisiksi, vaan ne ovat maantieteelliseltä ulottuvuudeltaan vähintään EU/ETA-laajuiset, minkä johdosta Protaconin markkinaosuus kaipaimmallakin mahdollisella tuotemarkkinamäärittelyllä jää marginaaliseksi.
23. Ilmoittajan mukaan katsastusyritysten käyttämiä ohjelmistoja, joiden kautta katsastustiedot voidaan viedä (sovellus-sovellus -yhteydellä) Traficomien ajoneuvotietojärjestelmään, on Suomessa käytössä Musterin lisäksi useampia erilaisia, kuten Meiko Oy:n tarjoama ohjelmisto ja Ahvi Oy:n ProTalous. Lisäksi ilmoittajan käsityksen mukaan muun muassa Tieto Oyj:llä ja CGI:llä olisi entuudestaan kokemusta katsastusohjelmistojen toimittamisesta. Ilmoittajan mukaan EU:n alueelta on saatavissa useita eri katsastusjärjestelmiä, jotka on toteutettu samankaltaiseen toimintaympäristöön kuin Suomessa. Ilmoittaja ei näe estettä sille, että tällaisia järjestelmiä otettaisiin käyttöön myös Suomessa.
24. Ilmoittajan mukaan A-Katsastus ei käytä Muster-ohjelmistoa, vaan sen pohjalta räätälöityä omaa KaMu-nimistä katsastusohjelmistoa, jota käytetään A-Katsastuksella ajoneuvokatsastuksiin, tarkastuksiin ja kassatoimintoihin sekä erilaiseen raportointiin.⁹ Ilmoittajan mukaan [].

7.2 Lausunnonantajien näkemys relevanteista markkinoista ja kilpailutilanteesta

25. KKV:n kuulemien markkinatoimijoiden lausunnoissa on katsottu, että ilmoittajan kuvaus relevanteista markkinoista ja Protaconin markkina-asetuksesta on virheellinen. Lausuntopalautteen mukaan ilmoittaja esittämä markkinamäärittely, jonka mukaan katsastusohjelmistojen tarjoaminen kuuluisi yleiselle IT-ohjelmistojen markkinalle ja ettei kyseistä markkinaa olisi tarkoituksenmukaista segmentoida asiakas- tai toimialaryhmittäin, on virheellinen. Tästä

⁹ []

väitteestä johtuen Protaconin ja erityisesti sen Muster-ohjelmiston todellinen markkina-asema ja vaikutus katsastusalan kilpailutekijänä ei ilmene asianmukaisesti.

26. Eräässä lausunnossa on katsottu, että katsastusohjelmiston tarjoamista katsastusalan toimijoille Suomessa on pidettävä omana relevanttina markkina-ana. Protaconin Muster-ohjelmisto on katsastusalalle räätälöity, eivätkä yleiset IT-toimijat tarjoa tähän tarkoitukseen soveltuvia vaihtoehtoisia ohjelmistoja. Kyseisellä palvelulla on toimialakohtainen asiakaskunta ja myös Protaconin markkina-asema näillä katsastusohjelmistojen markkinoilla poikkeaa merkittävästi Protaconin asemasta yleisillä IT-ohjelmistojen markkinoilla. Lausunnossa on todettu, että ilmoittajan mukaan Protaconin asema yleisillä IT-ohjelmistojen markkinoilla on marginaalinen, mutta sen sijaan Protaconin markkinaosuus katsastusohjelmistojen markkinoilla Suomessa on merkittävä.
27. Lausunnoissa on tuotu esiin, että ilmoittajan väite siitä, että Musterin sijaan käytettäviä vaihtoehtoisia ohjelmistoja olisi useita, on virheellinen. Erään lausunnonantajan käsityksen mukaan mikään katsastusasema Suomessa ei käytä ilmoittajan vaihtoehtoiseksi esittämää Meikoa, ja myös ProTalous-ohjelmisto on käytössä lausunnonantajan arvion mukaan vain noin 7 %:lla katsastusasemista. Saman lausunnonantajan mukaan ProTalous-ohjelmisto ei kuitenkaan sovellu ketjumaiseen katsastustoimintaan, vaan se on todellisuudessa ainoastaan pienten, yksittäisten katsastusasemien käytössä. Lausunnonantajien tiedossa ei ole myöskään muita katsastustoiminnan kannalta varteenotettavia vaihtoehtoisia ohjelmistoja.
28. Lisäksi markkinatoimijoiden mukaan ohjelmiston toimintojen tai edes minäkään merkittävän osan niistä käyttäminen manuaalisesti ilmoittajan väittämällä tavalla, ei myöskään käytännössä ole mahdollista. Manuaalinen opeointi ei ole toiminnallisesti tai taloudellisesti mitenkään järkevä tai todellisuudessa edes mahdollinen vaihtoehto.
29. Lausunnonantajien näkemyksen mukaan eri maiden katsastussäännökset ovat myös erilaisia, millä on suora vaikutus siihen, millaisiksi toiminnanohjausjärjestelmät muotoutuvat. Suomen tarpeisiin suoraa sopivaa ohjelmistoa ei siten ole saatavilla. Lisäksi ulkomaisten ohjelmistojen käyttöönottoon liittyisi käytännön ongelmia, kuten olemassa olevien tarjoajien löytäminen ja ohjelmiston kieleen liittyvät ongelmat.

7.3 KKV:n näkemys relevanteista markkinoista

30. Markkinoiden määrittelyn päätavoitteena on auttaa selvittämään järjestelmällisesti yrityskaupan tuloksena syntyvän keskittymän kohtaama todellinen kilpailupaine.¹⁰ Relevanttien tuotemarkkinoiden määrittelyssä selvitetään, mitkä hyödykkeet kilpailevat tai voivat kilpailla tarkastelun kohteena olevan

¹⁰ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppa-avallonnasta 2011, s. 65.

hyödykkeen kanssa ja siten rajoittavat markkinavoiman käyttöä. Kysynnän korvattavuus on taloudelliselta kannalta välittömin ja tehokkain tekijä, joka rajoittaa tuotteen tai palvelun tarjoajan hinnoitteluvapautta.¹¹ Relevantteihin hyödykemarkkinoihin kuuluvat pääsääntöisesti kaikki ne hyödykkeet, joita asiakkaat pitävät korvaavina niiden ominaisuuksien, hinnan ja käyttötarkoituksen vuoksi.¹²

31. Tarjonnan korvattavuus otetaan relevanttien markkinoiden määrittelyssä huomioon silloin kun sen vaikutukset vastaavat kysynnän korvattavuuden vaikutuksia tehokkuudeltaan ja välittömyydeltään. Tämä edellyttää, että muita tuotteita tai palveluja tuottavat yritykset voivat lyhyellä aikavälillä siirtyä tuottamaan kyseisiä tuotteita tai palveluita ilman, että siitä seuraa merkittäviä lisäkustannuksia tai riskiä.¹³
32. KKV:n aiemmassa päätöskäytännössä on tarkasteltu IT-markkinoita jaoteltuna IT-palvelujen ja IT-ohjelmistojen markkinoihin. Päätöskäytännössä on tuotu esiin, että IT-ohjelmistojen markkinoita voidaan tarkastella jaoteltuna edelleen segmentteittäin, ottamatta kuitenkaan lopullista kantaa markkinamäärittelyyn.¹⁴ Myös Euroopan komissio on IT-ohjelmistomarkkinoita koskevassa päätöskäytännössään katsonut, että IT-ohjelmistot voidaan jakaa segmentteihin i) ohjelmiston eri toiminnallisuuksien ja kyseessä olevan sektorin perusteella sekä ii) kyseisen ohjelmiston tarjoamien käyttötarkoitusten perusteella.¹⁵
33. Osana arviointiaan virasto selvitti Muster-ohjelmistoa käyttävien katsastustoimijoiden vaihtoehtoja tilanteessa, jossa Muster-ohjelmistosta maksettu hinta nousisi 10 prosenttia. Toimijoiden vastausten perusteella markkinoilla ei ole Musterille vaihtoehtoisena pidettäviä toiminnanohjausjärjestelmiä.

¹¹ Komission tiedonanto merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta (97/C 372/03), kohta 13.

¹² Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 67.

¹³ Komission tiedonanto merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta (97/C 372/03), kohta 20. Muussa tapauksessa tarjonnan korvattavuus otetaan huomioon kilpailuvaikutusten arvioinnin yhteydessä. Tällöin kysymys tarjonnan korvattavuudesta liittyy yleensä potentiaalisen kilpailun arviointiin.

¹⁴ Esim. KKV:n päätökset Tieto Corporation Oyj / Enator AB (publ) (15.6.1999, dnro 185/81/1999), jossa on tarkasteltu tietojärjestelmiin liittyviä i) suurten organisaatioiden asiantuntijapalveluja, ii) henkilöstöhallintojärjestelmiä, iii) taloushallintojärjestelmiä ja iv) käyttö- ja verkkopalveluja; sekä Visma Finland Holding Oy / Aditro Public Oy (7.8.2018, dnro KKV/789/14.00.10/2018), jossa on tarkasteltu EAS-ohjelmistojen ja niihin liittyvien palvelujen markkinaa, johon sisältyy Enterprise Resource Planning (ERP) -markkina. ERP-markkinaa on tarkasteltu edelleen kolmessa eri alasegmentissä: Financial Management Systems (FMS), Human Resources Management (HRM) ja Enterprise Project Management (EPM).

¹⁵ Esim. komission päätökset M.7458 – IBM / INF Business of Deutsche Lufthansa, 15.12.2014; ja M.6237 – Computer Sciences Corporation / iSOFT Group, 20.6.2011. Toiminnallisuuksien osalta komission on harkinnut jakoa myös eri tyyppisten ohjelmistojen välillä. Komissio on lisäksi segmentoinut ohjelmistomarkkinoita sovelluksen toimialan mukaisesti.

Katsastustoimijat eivät myöskään pidä oman ohjelmiston kehittämistä realistisena eikä katsastustietojen tallentamista manuaalisesti nähdä vaihtoehtona.

34. Selvitysten perusteella Musterin lisäksi katsastusohjelmistoa tarjoaa ainoastaan Ahvi Oy, joka on kehittänyt ProTalous-nimisen ohjelmiston. Ohjelmisto on käytössä kuitenkin vain harvoilla katsastustoimijoilla. Ohjelmistoa ei pidetä ominaisuuksiltaan Musteriin verraten yhtä houkuttelevana vaihtoehtona varsinkaan uusille asiakkaille. Lisäksi ohjelman kehitysympäristön on kerrottu olevan iäkäs, eikä tiedossa ole sen laajempaa kehitystä. Ilmoittajan väittämä toinen kilpailija Meiko Oy sen sijaan ei selvitysten mukaan myy katsastukseen käytettävää ohjelmistoa lainkaan. Selvitysten perusteella ei myöskään ilmennyt viitteitä siitä, että markkinalla olisi toimijoita, jotka voisivat lyhyellä aikavälillä siirtyä tuottamaan vastaavaa katsastusohjelmistoa tavalla, joka vastaisi tehokkuudeltaan ja välittömyydeltään kysynnän korvattavuudesta johtuvaa vaikutusta.
35. KKV:n selvityksissä ei myöskään ilmennyt, että suomalaiset katsastusyrietykset käyttäisivät ulkomaista toiminnanohjausjärjestelmää. Markkinatoimijoiden lausunnoissa on tuotu esiin, että kieli ja ATJ-rajapinnat rajoittavat ulkomaisen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa Suomessa.
36. KKV on siten edellä esitetyn perusteella tarkastellut yrityskaupan kilpailuvaiikutuksia yhtäältä tuotantoketjun alkupään markkinalla katsastusohjelmistojen tarjoamisessa Suomessa (ylämarkkina), sekä toisaalta tuotantoketjun loppupäässä ajoneuvojen katsastuspalvelujen markkinalla (alamarkkina). Jälkimmäisen osalta markkinaa on tarkasteltu sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Viraston näkemyksen mukaan markkinan tarkastelua lähtökohteisesti paikallisena tai alueellisena tai korkeintaan maakunnan laajuisena voidaan pitää perusteltuna, sillä ajoneuvoja katsastetaan usein lähellä asuintai työpaikkaa. Ottaen huomioon asian lopputulos, KKV ei kuitenkaan päätöksessään ole ottanut lopullista kantaa hyödyke- tai maantieteellisten markkinoiden määrittelyyn, vaan täsmällinen markkinamäärittely on voitu jättää avoimeksi.

8 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

8.1 Ilmoittajan näkemys yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

37. Ilmoittajan näkemyksen mukaan ilmoitettu järjestely ei aiheuta kilpailuongelmia millään potentiaalisesti relevantilla markkinalla. Ilmoittaja katsoo, että MB Rahastojen, sen portfolioyhtiöiden ja kohteen liiketoiminnot eivät ole päällekkäisiä, eikä niillä ole muuta relevanttia vertikaalista suhdetta, lukuun ottamatta linkkiä Muster-ohjelmiston tarjonnassa katsastustoimijoille.
38. Ilmoittajan mukaan yrityskaupan seurauksena syntyvällä keskittymällä ei ole kykyä ja kannustinta markkinoiden sulkemiseen. MB Rahastoilla ja Protacoinilla ei ilmoittajan mukaan ole kannustinta suosia A-Katsastusta, sillä se

olisi vastoin pääomarahaston liiketoimintalogiikkaa, osakeyhtiölakia ja yleisiä rahaston hallinnointiin liittyviä periaatteita. Ilmoittajan mukaan Protaconille on keskeistä säilyttää Muster-asiakassuhteet ja poissuljentastrategia vaikuttaisi sen tulokseen.

39. Joka tapauksessa markkinoiden sulkemiseen tähtäävällä strategialla ei ilmoittajan mukaan olisi merkittäviä haitallisia vaikutuksia kilpailuun tuotantoketjun loppupäässä. Ilmoittajan mukaan katsastusohjelmiston käyttäminen ei ole välttämätön edellytys katsastustoiminnassa ja sen kulut ovat katsastusyritykselle arviolta noin [] % niiden liikevaihdosta, eikä kyse ole merkittävästä kuluerästä. Katsastusohjelmisto ei ilmoittajan näkemyksen mukaan myöskään ole sellainen tärkeä komponentti, jota ilman katsastuspalveluja ei voisi tarjota tehokkaasti, vaan katsastusjärjestelmän toiminnot voi korvata esimerkiksi manuaalisella toiminnalla. Vaikka Protacon nostaisi Musterin hintoja katsastustoimijoille ja niiden kustannukset nousisivat, yritykset eivät ilmoittajan mukaan alalla vallitsevan kovan kilpailun vuoksi siltikään pystyisi kannattavasti nostamaan omia hintojaan katsastusasiakkaille. Vastaavasti ilmoittajan mukaan A-Katsastus ei pystyisi kannattavasti nostamaan hintojaan.
40. Ilmoittajan mukaan yrityskauppa ei myöskään johda riskiin A-Katsastuksen kilpailijoiden tietojen siirtymisestä A-Katsastukselle. Ilmoittajan mukaan []¹⁶ Ilmoittajan mukaan Protacon ei toimita A-Katsastukselle sen kilpailijoiden tai muidenkaan Protaconin asiakkaiden tietoja.

8.2 Lausunnonantajien näkemys yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

41. Virasto on osana yrityskaupan vaikutusarviointia kuullut osapuolten kilpailijoita, asiakkaita ja tavarantoimittajia. Erityisesti Protaconin katsastusohjelmistoa käyttävät A-Katsastuksen kilpailijat ovat esittäneet huolensa yrityskaupan vertikaalisista kilpailuvaikutuksista katsastusohjelmistojen markkinalla.
42. Markkinatoimijoiden näkemyksen mukaan yritysjärjestely, jossa keskeinen katsastusalan palveluntarjoaja Protacon ja katsastusalan suurin toimija A-Katsastus-konserni ovat molemmat MB Rahastojen määräysvallassa, johtaa merkittävään kilpailun rajoittumiseen ajoneuvojen katsastuspalvelujen markkinoilla Suomessa. Järjestelystä aiheutuu merkittävä vertikaalinen kilpailuongelma, joka voi johtaa tuotantohyödykemarkkinoiden sulkemiseen, sillä yrityskaupan myötä MB Rahastoille syntyy mahdollisuus ja kyky suosia A-Katsastusta. Lisäksi järjestelystä aiheutuu riski luottamuksellisten tietojen vaihtumisesta.
43. Lausunnoissa esitettyjen arvioiden mukaan noin 93 % Suomessa toimivista katsastusasemista käyttää Muster-ohjelmistoa. Asiassa on tuotu esiin, että ketjumaisista toimijoista osuus olisi vieläkin suurempi, sillä muut IT-toimijat

¹⁶ []

eivät tällä hetkellä tarjoa ainakaan ketjumaiseen katsastustoimintaan soveltuvia ratkaisuja. Olemassa olevia vaihtoehtoja on niin ikään pidetty vanhentuneina ja manuaaliseen toimintoon siirtymistä käytännössä mahdottomana. Muster-ohjelmiston korvaamisen on todettu vaativan merkittäviä ajallisia ja rahallisia investointeja. Markkinatoimijoiden lausunnoissa on tuotu esiin, että vaihtamiselle on merkittäviä esteitä, ja vaikka vaihtoehtoisia palveluntarjoajia olisi, vaihtaminen olisi pitkäaikainen, mittava ja kallis prosessi.

44. Lausunnoissa esitetyn mukaan alalla vallitsevassa tiukassa hintakilpailussa korostuu entisestään kulujenhallinnan merkitys ja kulukilpailu. Katsastusasemat maksavat Muster-ohjelmistosta kuukausittaista lisenssimaksua, ja koska Muster-ohjelmisto on merkityksellinen asemakohtainen kuluerä, se vaikuttaa katsastustoimijoiden kilpailukykyyn.
45. Ottaen huomioon A-Katsastuksen merkittävä markkina-asema ajoneuvojen katsastuspalvelujen markkinoilla Suomessa, lausunnoissa on nostettu esiin huoli Muster-ohjelmiston tarjoamisen jatkumisesta yrityskaupan toteutumisen jälkeen. Mikäli Protacon äkillisesti lakkaisi toimittamasta Muster-ohjelmaa A-Katsastuksen kilpailijoille, nämä eivät pystyisi hoitamaan asiakkuuksiaan. Niin ikään Protaconin kanssa tehdyt sopimukset eivät lausunnoissa esitetyn mukaan suojaa katsastusyhtiöitä hinnankorotuksilta, eivätkä ohjelmiston toiminnan tai laadun heikkenemiseltä.
46. Lausunnoissa on katsottu, että yrityskaupan seurauksena kaupan osapuolilla olisi sekä kyky että kannustin suosia A-katsastusta esimerkiksi paremmilla ehdoilla, paremmalla tai nopeammalla tuotekehityksellä tai muulla vastaavalla tavalla. Tämä vahingoittaisi alan muiden toimijoiden toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä sekä nostaisi niiden kustannuksia, mikä vahvistaisi A-Katsastuksen ennestäänkin vahvaa markkina-asemaa. Lisäksi järjestely olisi omiaan vähentämään uusien katsastusjärjestelmien alalle tuloa, mikä kynys on jo muutoinkin korkea.
47. Lisäksi lausunnoissa on tuotu esiin, että Muster-järjestelmään syötetään liikesalaisuuksien piiriin kuuluvia tietoja muun muassa katsastusasemien suoritemääristä, asiakkaista, hinnoittelusta ja markkinoista. Näin ollen yrityskaupan seurauksena aiheutuisi riski siitä, että kilpailevien toimijoiden liikesalaisuuksia voisi siirtyä Protaconin ja MB Rahastojen kautta A-Katsastukselle, tai että tietoja muutoin käytettäisiin A-Katsastuksen hyödyksi. Lausunnoissa esitetyn mukaan kilpailuongelmaa korostaa edelleen se, että MB Equity Fund V:n toimitusjohtaja ja MB Rahastojen yksi osakkaista on A-katsastus konsernin entinen omistaja ja toiminut pitkään A-Katsastus konsernin johtotehtävissä. Hän on myös Protaconin hallituksen puheenjohtaja. Esiin on tuotu huoli kilpailijoiden tietojen siirtymisestä kaupan osapuolten välisen rakenteellisen linkin kautta.

8.3 KKV:n arvio yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

8.3.1 Johdanto

48. KKV on arvioinnissaan tarkastellut erityisesti yrityskaupan vertikaalisia kilpailuvaikutuksia.
49. Vertikaaliset yrityskaupat johtavat yleensä harvemmin merkittäviin kilpailuongelmiin kuin horisontaaliset yrityskaupat. Toisin kuin horisontaalinen yrityskauppa, vertikaalinen yrityskauppa ei suoraan vaikuta kahden tai useamman samalla markkinalla toimivan yrityksen väliseen kilpailuasetelmaan.¹⁷
50. Tehokas kilpailu voi kuitenkin olennaisesti estyä myös muiden kuin horisontaalisten yrityskauppojen seurauksena. Vertikaaliset yrityskaupat johtavat yleensä huomattaviin kilpailuongelmiin lähinnä tilanteessa, jossa yritys saa vertikaalisen yrityskaupan seurauksena haltuunsa tärkeitä hankintalähteitä tai jakelukanavia, joista myös kilpailijat ovat riippuvaisia, ja jolloin yrityskaupan seurauksena syntyvän keskittymän voidaan olettaa aiheuttavan ns. markkinoiden sulkemisen. Markkinoiden sulkeminen voi tapahtua usealla eri tavalla, kuten vaikeuttamalla jo markkinoilla olevien yritysten mahdollisuuksia käyttää tärkeitä tuotantopanoksia. Tämän seurauksena kilpailijoiden kyky ja kannustimet kilpailla tehokkaasti heikkenevät, mikä puolestaan edesauttaa keskittymän mahdollisuuksia hyväksikäyttää - sen yhdellä tai useammalla jalostusketjunmarkkinalla hallussaan olevaa - markkinavoimaansa asiakkaiden vahingoksi, esimerkiksi korottamalla kannattavasti asiakashintojaan.¹⁸

8.3.2 Rakenteellinen tarkastelu

51. Yrityskaupan osapuolten markkinaosuudet ja muut vastaavat rakenteelliset mittarit antavat usein käytännöllisen ensimmäisen viitteen syntyvän keskittymän markkinavoimasta. Esimerkiksi erittäin korkeiden markkinaosuuksien voidaan yleensä katsoa viittaavan merkittävän markkinavoiman olemassaoloon, kun taas erittäin alhaisten markkinaosuuksien voidaan yleensä katsoa viittaavan sen puuttumiseen. Lisäksi, esimerkiksi mitä suurempi on kahden suurimman yrityksen välinen markkinaosuuksien ero ja mitä hajautuneemmat ovat muiden kilpailijoiden markkinaosuudet, sitä suurempi on todennäköisyys, että korkean markkinaosuuden haltijalla on merkittävää markkinavoimaa.¹⁹
52. KKV on selvittänyt A-Katsastuksen markkinaosuutta ajoneuvojen katsastuksessa. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on toimittanut KKV:lle tietoja vuoden 2018 katsastussuoritteista. Seuraavissa taulukoissa on esitetty A-

¹⁷ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 81.

¹⁸ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 82.

¹⁹ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 71.

Katsastuksen valtakunnallinen ja alueellinen markkinaosuus katsastusta-
pahtumien määrään perustuen.

Taulukko1: Valtakunnalliset markkinaosuudet²⁰

Valtakunnallinen markkinaosuus (%)	Katsastusyhtiö/yhtiöryhmä
30,4	A-Katsastus
11,5	K1 Katsastajat
4,4	PlusKatsastus
3,8	HelppoKatsastus
3,2	SF Katsastus
2,5	Q-katsastus
1,2	CityKatsastus
1,1	Savarin Katsastus
41,8	Muut
100	Total

Taulukko 2: A-Katsastuksen markkinaosuus ja markkinan koko maakunnit-
tain (kaikki katsastuslajit)

Maakunta	Markkinaosuus (%)	Markkinan koko
Kainuu	[60–70]	35132
Pohjanmaa	[50–60]	99695
Lappi	[40–50]	80892
Päijät-Häme	[40–50]	109655
Kymenlaakso	[30–40]	101664
Pohjois-Savo	[30–40]	136896
Uusimaa	[30–40]	658560
Pirkanmaa	[20–30]	266958
Etelä-Karjala	[20–30]	74438
Satakunta	[20–30]	140089
Pohjois-Karjala	[20–30]	102074
Kanta-Häme	[20–30]	104580
Keski-Suomi	[20–30]	152294
Etelä-Savo	[20–30]	91265
Pohjois-Pohjanmaa	[20–30]	211937
Varsinais-Suomi	[20–30]	267462
Keski-Pohjanmaa	[20–30]	51298
Etelä-Pohjanmaa	[20–30]	143043

²⁰ A-Katsastuksen markkinaosuuksissa on huomioitu A-Katsastus -konserniin kuuluvien yhtiöiden Yksityiset K-Asemat Oy:n ja A-Katsastuspiste Oy:n markkinaosuudet.

53. Traficomin aineiston perusteella A-Katsastus on markkinoiden suurin ajoneuvojen katsastuspalvelujen tarjoaja. Sen valtakunnallinen markkinaosuus on noin 30,4 %. Alueellisessa tarkastelussa A-Katsastuksen markkinaosuus on KKV:n selvitysten perusteella noin [20–70] %. Seuraavaksi suurimman toimijan, K1 Katsastajat Oy:n markkinaosuus on vain noin kolmannes A-Katsastuksen markkinaosuudesta. Muiden katsastustoimijoiden markkinaosuudet jäävät vähäisiksi.
54. Traficomin arvion mukaan A-Katsastuksen kilpailijoista noin 98 % käyttää Muster-ohjelmistoa. A-Katsastuksella on käytössään oma erillinen Muster-ohjelmistoon perustuva toiminnanohjausjärjestelmä, jonka lisäksi viraston selvitysten mukaan harvat yksittäiset katsastusasemat käyttävät ProTalous-ohjelmistoa.
55. Ottaen huomioon yhtäältä ilmoittajan korkea markkinaosuus Suomen katsastusohjelmistojen markkinalla sekä toisaalta A-Katsastuksen ja sen kilpailijoiden välinen markkinaosuuksien ero ja muiden kilpailijoiden markkinaosuuksien hajautuneisuus, rakenteellinen tarkastelu antaa viraston arvion mukaan viitteitä keskittymän merkittävästä markkinavoimasta sekä asian kannalta relevantin tuotantoketjun alku- että loppupään markkinoilla.

8.3.3 Tuotantohyödykemarkkinoiden sulkeminen

56. Kilpailunvastaisia koordinoimattomia vaikutuksia aiheuttava markkinoiden sulkeminen voidaan toteuttaa kahdessa muodossa, ns. (i) tuotantohyödykemarkkinoiden sulkemisella ja (ii) kysyntämarkkinoiden sulkemisella.²¹
57. Tuotantohyödykemarkkinoiden sulkemisesta on kyse silloin, kun uusi yksikkö rajoittaisi sulautumisen jälkeen todennäköisesti mahdollisuutta saada tuotteita tai palveluita, joita se olisi toimittanut, jos sulautumaa ei olisi toteutettu, ja kasvattaisi sen vuoksi tuotantoketjun loppupäässä toimivien kilpailijoidensa kustannuksia vaikeuttamalla tuotantohyödykkeiden saantia samaan hintaan ja samoin ehdoin kuin siinä tapauksessa, että sulautumaa ei toteutettaisi. Tämä voi saada sulautuman tuloksena syntyvän yrityksen korottamaan kannattavasti kuluttajilta veloitettavaa hintaa ja estää siten olennaisesti tehokasta kilpailua.²²
58. Markkinoiden sulkemisesta johtuvia mahdollisia kilpailuongelmia arvioitaessa kiinnitetään yleensä huomiota seuraavien kolmen edellytyksen täytymiseen: (i) keskittymällä on kyky sulkea markkinat, (ii) keskittymällä on kannustin sulkea markkinat ja (iii) keskittymän toiminnalla on merkittävä

²¹ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppalvonnasta, s. 83.

²² Komission suuntaviivat ei-horisontaalisten sulautumien arvioinnista, kohta 31.

haitallinen vaikutus tehokkaaseen kilpailuun ja sitä kautta kuluttajien etuihin tuotantoketjun loppupäässä.²³

59. Kyky sulkea tuotantohyödykemarkkinat edellyttää yleensä, että keskittymällä on hallussaan jalostusketjun loppupäässä toimivan kilpailijan tuotteen valmistamisen kannalta tärkeä tuotantohyödyke, kuten tärkeä komponentti tai merkittävä kustannustekijä suhteessa lopputuotteen hintaan. Keskittymällä on oltava riittävä markkinavoima tuotteen alkupään markkinoilla. Keskittymän kyky riittävässä määrin vaikuttaa ketjun loppupään markkinoilla perittäviin hintoihin ja muihin toimitusehtoihin edellyttää, että sillä on riittävässä määrin mahdollisuus vaikuttaa ketjun alkupään markkinoilla vallitseviin kilpailuolosuhteisiin. Keskittymällä ei todennäköisesti ole valmiuksia sulkea markkinoita, jos sen kilpailijoilla on mahdollisuus tehokkaasti vastata keskittymän yrityksiin heikentää tuotteidensa tai palveluidensa saatavuutta lisäämällä kapasiteettiaan tai tehostamalla toimintaansa.²⁴
60. Kuten edellä on tuotu esiin, Muster-ohjelmistolla on merkittävä markkinaosuus tuotantoketjun alkupäässä katsastusohjelmistojen markkinoilla, jonka lisäksi A-Katsastus on markkinoiden suurin ajoneuvojen katsastuspalvelujen tarjoaja, jonka markkinaosuus on huomattava useissa maakunnissa. Viraston selvitysten perusteella katsastusmarkkinalla käytössä oleva Pro-Talous-ohjelmisto on Windows-pohjainen järjestelmä, eikä sitä ole pidetty varteenotettavana vaihtoehtona Musterille muun ohella siitä syystä, että se on Musteriin verrattuna vanhentunut. KKV:n selvitysten perusteella markkinoilla ei ole tiedossa muutakaan katsastustoimintaan soveltuvaa Musterille vaihtoehtoista toiminnanohjausjärjestelmää.
61. Kuten edellä on todettu, myöskään katsastustoiminnan toimintojen hoitamista manuaalisesti ei ole pidetty vaihtoehtona. Markkinatoimijoiden mukaan, ottaen huomioon viranomaisten katsastustoiminnalle asettamat vaatimukset, kuten päätösten ja vikamerkintöjen kirjaaminen, manuaalisesti toimiminen edellyttäisi aikaa vievää kaksinkertaista kirjanpitoa. Manuaalinen toiminta on nähty tehottomana, mikä näkyisi lopulta hinnoittelussa, ja yritys tarvitsisi enemmän työvoimaa verrattuna toiminnanohjausjärjestelmää käyttävään kilpailijaan. Manuaalisen toiminnan on todettu sisältävän myös huomattavia tietosuoja- ja tietoturvariskejä, eikä manuaalisesti toimimista katsastusalalla ole pidetty kannattavana.
62. Viraston selvitysten perusteella toiminnanohjausjärjestelmä vaikuttaa olennaisesti katsastustoiminnan tehokkuuteen ja kustannuksiin. Ostamalla lisenssin Muster-ohjelmistoon katsastustoimija saa käyttöönsä teknologian, joka laskee sen yksikkökustannusta. Tällöin sen toiminta tehostuu verrattuna esimerkiksi manuaaliseen tietojen syöttämiseen tai toiminnallisuuksiltaan heikomman ohjelmiston käyttöön. Muster-ohjelmiston toimitusehtojen heikentyminen tai sen saannin vaikeutuminen yrityskaupan seurauksena

²³ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppalvonnasta, s. 83–84.

²⁴ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppalvonnasta, s. 84.

vaikuttaisi siten A-Katsastuksen kilpailijoiden kilpailukykyyn hidastamalla niiden toimintaa ja vaikeuttamalla asiakkuuksien hoitoa tehokkaasti. Ottaen huomioon Musterin asema käytännössä ainoa tehokkaana vaihtoehtona, Musteria käytävillä A-Katsastuksen kilpailijoilla ei myöskään ole käytössään tehokkaita keinoja siirtyä vaihtoehtoisten katsastusohjelmistojen käyttäjäksi, mikäli keskittymä nostaisi Muster-ohjelmiston hintoja tai heikentäisi sen toimitusehtoja tai saatavuutta.

63. Keskittymällä on oltava myös riittävä kannustin markkinoiden sulkemiseen. Keskittymällä on yleensä sitä suurempi kannustin markkinoiden sulkemiseen, mitä kannattavammaksi tällainen sulkeminen muodostuisi.²⁵ Markkinoiden sulkemiselta edellytetään lisäksi, että sillä olisi merkittävä haitallinen vaikutus tehokkaaseen kilpailuun tapauksen kannalta merkityksellisillä markkinoilla. Markkinoiden sulkeminen voi aiheuttaa merkittäviä kilpailuongelmia esimerkiksi siksi, että sillä suljetaan jokin merkittävä kilpailija markkinoilta. Merkityksellistä tätä arvioitaessa ovat ne kokonaisvaikutukset, joita yrityskaupasta tehokkaalle kilpailulle ja sittemmin asiakkaille todennäköisesti aiheutuisi.²⁶
64. Viraston arvion mukaan yrityskaupan seurauksena voi syntyä kannustin lakkauttaa ohjelmiston myynti A-katsastuksen kanssa kilpaileville katsastustoimijoille, mikä nostaisi niiden yksikkökustannusta ja johtaisi sitä kautta niiden hintojen nostamiseen. Vastaavasti A-katsastuksen voitot kasvaisivat, sillä sen markkinaosuus kasvaisi ja se pystyisi nostamaan myös omia hintojaan. Toisaalta keskittymä menettäisi Musterin myynnistä saamiaan lisenssituloja.
65. Tilanteessa, jossa menetetyt lisenssitulot ovat pienemmät kuin A-Katsastuksen kilpailijoiden markkinoilta sulkeutumisen seurauksena saamat lisävoitot, poissuljenta voidaan pitää kannattavana. Poissuljenta on sitä kannattavampaa, mitä tehokkaampi A-Katsastus on suhteessa sen kilpailijoihin, sillä sen kyky kasvattaa markkinaosuuksiaan on tällöin parempi. Poissuljennasta aiheutuva haitta koituu lopulta kuluttajille, sillä poissuljenta nostaa katsastuksen hintaa.
66. Mitä paremmat edellytykset A-Katsastuksen kilpailijoilla on kehittää oma ohjelmisto tai siirtyä vaihtoehtoisen ohjelmiston käyttöön, sitä kannattavampaa keskittymän on jatkaa Muster-ohjelmiston myyntiä kilpailijoille. Myös mahdollisesta poissuljennasta kuluttajille aiheutuva haitta olisi tällöin pienempi, sillä kilpailijat pystyisivät investoimaan vaihtoehtoiseen ohjelmistoon, mikä pitää hinnat kohtuullisina. Ottaen kuitenkin huomioon edellä esitetty koskien Musterin asemaa katsastusohjelmistojen tarjoamisessa ja Musterille vaihtoehtoisten ohjelmistojen puutteen, viraston arvion mukaan

²⁵ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 84.

²⁶ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 85.

keskittymästä seuraa merkittävä riski kilpailijoiden poissulkeutumisesta markkinoilta.

8.3.4 Kilpailijoiden kaupallisesti arkaluonteisten tietojen saanti

67. Vertikaaliset yrityskaupan voivat johtaa kilpailun estymiseen myös tilanteessa, jossa yritys saa vertikaalisen integroitumisen seurauksena haltuunsa kaupallisesti arkaluonteisia tietoja kilpailijoiden toiminnasta tuotantoketjun alku- tai loppupäässä. Esimerkiksi yritys, josta tulee tuotantoketjun loppupäässä toimivan kilpailijan toimittaja, saattaa saada oleellisia tietoja, joiden ansiosta sen ei tarvitse hinnoitella tuotantoketjun loppupään markkinoilla yhtä aggressiivisesti kuin aiemmin, mikä on kuluttajien etujen vastaista. Tämä saattaa myös heikentää kilpailijoiden kilpailuasemaa ja saada ne luopumaan markkinoille tulosta tai toimintansa laajentamisesta.²⁷
68. Ilmoittajan virastolle toimittamien selvitysten mukaan Muster-ohjelmassa suoritettavia toiminnallisuuksia ovat esimerkiksi katsastusajkojen varaaminen, katsastuksen suorittaminen ja katsastuspäätöksen tekeminen ja vieni ATJ:hin, myyntisuoritteiden ja hinnastojen hallinta, asiakastietojen hallinta, tarjouskampanjoiden hallinta sekä laskutus. Määräaikaiskatsastusten ja muiden teknisten tarkastusten osalta Muster-ohjelmisto käsittelee ajoneuvon yksilöinti- ja vikatietoja sekä esimerkiksi katsastuksen paikkaa ja ajan-kohtaa koskevia tietoja. Osa Musterin sisältämistä tiedoista on ilmoittajan mukaan julkisesti saatavilla Traficomilta.
69. Yrityskaupan myötä A-Katsastus siirtyy MB Rahastoille, joka käyttää määräysvaltaa myös Protaconissa. Protaconin Muster-ohjelma sisältää A-Katsastuksen kilpailijoiden tietoja, kuten tietoja katsastusasemien suoritemääristä, asiakkaista ja hinnoitellusta, joilla voi olla merkitystä niiden kilpailuasemaan. Viraston arvion mukaan yrityskauppaan liittyy riski A-Katsastuksen kilpailijoiden tietojen siirtymisestä A-Katsastukselle sekä tietojen hyödyntämisestä A-Katsastuksen eduksi kilpailua rajoittavalla tavalla.
70. Ilmoittajan virastolle toimittamien tietojen mukaan Muster-ohjelmisto ja sen sisältämät tiedot sijaitsevat Protaconin omilla tai ulkoistetuilla palvelimilla,²⁸ eivätkä Muster-ohjelmaan syötetyt katsastusasiakkaiden tiedot siirry Protacon-konsernissa Muster-liiketoiminnasta vastaavalta Protacon Solutions Oy:ltä sen emoyhtiöiden hallituksille. Ilmoittajan mukaan Protacon Solutions Oy:n emoyhtiöiden hallituksille ei myöskään anneta Muster-liiketoimintaa koskevia tietoja muussa kuin aggregoidussa muodossa.²⁹ Ilmoittajan mukaan Protaconissa pääsy Muster-asiakkaiden tietoihin on vain

²⁷ Komission suuntaviivat ei-horisontaalisten sulautumien arvioinnista (2008/C 265/07), kohta 78.

²⁸ Vastaavasti ilmoittajan mukaan A-Katsastuksen tiedot sijaitsevat A-Katsastuksen omilla palvelimilla, ja Protaconin ja A-Katsastuksen palvelimet ovat täysin erillisiä ja eri yhtiöiden omistuksessa, eikä niillä ole mitään yhteyttä toisiinsa.

²⁹ []

työtehtävissään niitä tarvitsevilla.³⁰ Lisäksi ilmoittajan mukaan MB Rahastot ei osallistu Protaconin operatiiviseen päätöksentekoon.

71. Viraston arvion mukaan edellä esitetty ei kuitenkaan poista mahdollisuutta kilpailijoiden arkaluonteisten tietojen välittymisestä A-Katsastukselle eikä poissulje riskiä siitä, että keskittymä pyrkisi strategioihin, jotka johtavat A-Katsastuksen kilpailijoiden syrjimiseen tai tietojen hyödyntämiseen A-Katsastuksen eduksi kilpailua rajoittavalla tavalla. Viraston arvion mukaan arkaluonteisiin tietoihin pääsyä ja hyödyntämistä koskeva huoli lisäksi osaltaan vahvistaa yrityskaupasta seuraavaa riskiä kilpailijoiden sulkeutumisesta markkinoilta.

8.4 Tasapainottavat tekijät

72. Yrityskaupan seurauksena keskittymälle syntyvä huomattavakaan markkinavoima ei välttämättä johda tehokkaan kilpailun olennaisen estymisen toteutumiseen, mikäli voidaan osoittaa tekijöitä, jotka tehokkaasti tasapainottavat mahdollisia keskittymän muutoin aikaansaamia kilpailunvastaisia vaikutuksia.³¹
73. Yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon olemassa olevan kilpailun lisäksi myös muun ohella potentiaalisten kilpailijoiden aiheuttama kilpailupaine eli se, millaisia mahdollisuuksia muilla kuin markkinoilla jo toimivilla yrityksillä on kohtuullisen lyhyellä aikavälillä ryhtyä kilpailemaan keskittymän kanssa muuttamalla tuotantoaan tai laajentamalla maantieteellistä toiminta-alueitaan. Alalle tuloa arvioitaessa on vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan otettava huomioon erityisesti se, voidaanko markkinoille tuloa pitää siinä määrin todennäköisenä, mittavana ja nopeasti tapahtuvana, että markkinoille tulo tai sen uhka olisi riittävä poistamaan yrityskaupan seurauksena syntyvät kilpailuongelmat. Markkinoille tulon todennäköisyyttä arvioitaessa kiinnitetään yleensä huomiota siihen, onko alalle tulo taloudellisesti kannattavaa ja siihen, minkälaisia mahdollisia riskejä siihen liittyy.³²
74. Jotta alalle tulo tasapainottaisi keskittymästä seuraavia kilpailunvastaisia vaikutuksia, alalle tulon on oltava riittävän laajaa tai voimakasta. Pienimuotoista markkinoille tuloa, esimerkiksi markkinoiden tietyille kapealle sektorille, ei välttämättä pidetä riittävänä.³³
75. KKV on edellä selvittänyt potentiaalisten kilpailijoiden mahdollisuuksia tarjota Musteria vastaavaa ohjelmistoa tarjonnan korvaavuuden

³⁰ Ilmoittaja on toimittanut KKV:lle selvitystä henkilöistä, joilla työtehtäviensä puolesta on pääsy Muster-ohjelmiin.

³¹ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppalvonnasta, s. 89.

³² Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppalvonnasta, s. 91.

³³ Komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista (2004/C 31/03), kohta 75.

näkökulmasta. Virasto on lisäksi asiassa kuullut Yksityisten Katsastustoimijoiden Liitto ry:tä ("YKL") Musterille vaihtoehdoisen ohjelmiston kehittämisestä.

76. KKV:n selvitysten perusteella alalle tuloa rajoittaa ohjelmiston kehittämisestä aiheutuvat kustannukset ja kehittämisen vaatima aika.³⁴ Uuden katsastustoimintaan käytettävän ohjelmiston kehittämisen on katsastusalan markkinatoimijoiden lausunnoissa arvioitu vaativan vähintään noin 24 kuukauden ajan. Viraston selvityksissä on tuotu esiin, että vaikka ohjelmistokehityksen markkinat ovat kehittyneet, ei uusien ohjelmistojen kehittämisaika ole kuitenkaan merkittävästi lyhentynyt. Kehityksen myötä toiminnanohjausjärjestelmien ylläpidossa ohjelmien toiminnallisuudet ovat monimutkaistuneet ja sen seurauksena ohjelmistoja koskevat vaatimukset ovat kasvaneet.
77. Jotta alalle tulon voitaisiin katsoa olevan riittävän laajaa ja voimakasta palauttamaan kilpailupainetta markkinalle, tulee uuden ohjelmiston olla tarpeeksi kilpailukykyinen. Pelkästään uuden ohjelmiston kehittäminen ei vielä viraston arvion mukaan tuo riittävää kilpailupainetta, vaan jotta ohjelmiston voitaisiin tehokkaasti katsoa kilpailevan Musterin kanssa, tulee sen olla myös toiminnallisuuksiltaan riittävän kattava. Lisäksi uuden ohjelmiston tulee viraston arvion mukaan saavuttaa riittävän laaja käyttäjäkunta, jotta pystytään kattamaan kehittämisestä aiheutuvat kustannukset ja uuden ohjelmiston kehittäminen olisi kannattavaa.
78. Ottaen huomioon Muster-ohjelmiston huomattavan vahva asema Suomessa käytössä olevissa katsastusohjelmistoissa sekä uuden mahdollisen alalle tulon vaihe, viraston arvion mukaan potentiaalinen kilpailu ei riitä kumoamaan yrityskaupasta aiheutuvia kilpailunvastaisia vaikutuksia.
79. Ilmoittaja ei ole myöskään esittänyt, että yrityskaupasta seuraisi tehokkuus-
hyötyjä, jotka tulisi ottaa huomioon yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioinnissa.

8.5 Johtopäätös yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

80. KKV on jatkoselvitykseen siirtymistä koskevassa päätöksessään katsonut, että alustavan tarkastelun perusteella yrityskaupan seurauksena saattaa olla riski A-Katsastuksen kilpailijoiden poissulkeutumisesta markkinoilta sekä riski kilpailijoiden arkaluonteisten tietojen siirtymisestä A-Katsastukselle.

³⁴ Ilmoittaja on toimittanut KKV:lle tietoja Musterin kehittämisen vaatimista kustannuksista ja ajasta, []. Ilmoittajan mukaan uuden ohjelmiston kehittäminen on mahdollista noin [] aikana. Ilmoittajan esittämä aika ei kuitenkaan huomioi varsinaisen kehitystyön lisäksi esimerkiksi ohjelmiston suunnittelun ja riittävän asiakaskunnan saamisen vaatimaa aikaa, eikä arvio viraston näkökulmasta mukaan vastaa tehokkaan alalle tulon vaatimaa aikaa.

81. Viraston arvion mukaan yrityskaupan seurauksena keskittymällä on hallussaan katsastuspalvelujen tarjoamisen kannalta tärkeä tuotantohyödyke, eli ilmoittajan portfolioyhtiöön kuuluvan Protaconin kehittämä Muster-ohjelmisto, ja siten myös merkittävää markkinavoimaa tuotantoketjun alkupään markkinoilla. Selvitysten perusteella myös A-Katsastuksen valtakunnallinen markkinaosuus on yli kaksi kertaa suurempi kuin seuraavaksi suurimman kilpailijan, jonka lisäksi sen markkinaosuus on huomattava useissa maakunnissa. Viraston arvion perusteella keskittymän markkina-asema katsastuspalvelujen tuotantoketjun loppupään markkinoilla on näin ollen merkittävä.
82. Viraston selvitysten perusteella Muster-ohjelmisto on ajoneuvojen katsastuspalvelujen tarjoamisen kannalta sellaisessa asemassa, että yrityskaupan seurauksena keskittymälle muodostuu mahdollisuus rajoittaa A-Katsastuksen kilpailijoiden mahdollisuuksia hankkia tärkeitä tuotantopanoksia, mikä puolestaan voi nostaa niiden kustannuksia ja heikentää mahdollisuuksia kilpailla tehokkaasti ajoneuvojen katsastusmarkkinalla. Katsastustoimijoiden korkeammat kustannukset voisivat tällöin siirtyä loppuasiakkaalta perittyihin hintoihin.
83. Lisäksi viraston arvion mukaan yrityskauppaan liittyy riski A-Katsastuksen kanssa kilpailevien Musterin asiakkaiden arkaluontoisten tietojen siirtymiseen A-Katsastukselle, mikä saattaa vaikuttaa kilpailevien katsastustoimijoiden käyttäytymiseen tavalla, jolla voi olla kilpailun kannalta haitallisia vaikutuksia.
84. Viraston arvion mukaan yrityskauppa johtaa kilpailulaissa tarkoitetulla tavalla kilpailun olennaiseen estymiseen ajoneuvojen katsastuspalvelujen markkinalla Suomessa. Edellä esitetysti myöskään tasapainottavat tekijät eivät riitä poistamaan yrityskaupasta muutoin aiheutuvia kilpailunvastaisia vaikutuksia.

9 Sitoumukset

9.1 Ilmoittajan KKV:lle esittämät sitoumukset

85. Yrityskaupasta aiheutuvat kilpailuongelmat voidaan usein poistaa yrityskaupan toteuttamisen edellytykseksi asetettavilla ehdoilla. Ilmoittaja on toimittanut KKV:lle ehdotuksensa sitoumuksiksi.³⁵ Suoritettuna markkinakuulemisen ja viraston kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta ilmoittaja toimitti KKV:lle 26.9.2019 alla olevan lopullisen ehdotuksen sitoumuksiksi:

Sitoumus

Ilmoittaja kiistää KKV:n 26.7.2019 päivätyssä päätöksessään muun muassa merkityksellisistä markkinoista ja alustavista kilpailuhuolista

³⁵ MB Rahastot toimitti ensimmäisen sitomusehdotuksen 30.7.2019, sekä päivitetyn version 6.8.2019 ja 12.8.2019. Viraston suorittaman markkinakuulemisen johdosta ilmoittaja toimitti uudet sitomusehdotukset 4.9.2019, 18.9.2019 sekä lopullisen sitoumuksen 26.9.2019.

esittämän, mutta asian nopeaksi ratkaisemiseksi MB Partners V Oy, MB Equity Fund V Ky ("MB Rahastot") ja Protaccon-konserni sitoutuvat seuraaviin ehtoihin:

1. Protacconin Muster-ohjelmiston tarjoamisen jatkuminen

Muster-ohjelmistoa tarjotaan 24 kuukauden ajan siitä, kun KKV antaa päätöksen hyväksyä MB Rahastojen ja A-Katsastuksen välinen yrityskauppa ("Päätös") niillä kaupallisilla ehdoilla, jotka ovat voimassa Protaccon Solutions Oy:n ja kunkin katsastusyhtiön välisissä sopimuksissa Päätöksen antamispäivänä, ko. sopimuksissa mahdollisesti sovitusta tätä lyhyemmistä kestoista ja sopimuksissa sovitusta palvelumaksujen hinnannuutosoikeuksista huolimatta.

Lisäksi sitoudutaan siihen, että muut kuin Muster-sopimuksen jo omaavat katsastusyhtiöt voivat hankkia Muster-ohjelmistoa 24 kuukauden ajaksi (ja asiakkaiden nimenomaisesta pyynnöstä myös lyhyemmäksi ajaksi) Päätöksen antamispäivästä asiakassuhteiden eri ominaispiirteet huomioiden olennaisesti vastaavin kaupallisin ehdoin kuin Päätöksen antamishetkenä Protaccon Solutions Oy:n kanssa sopimuskumppaneina olevat katsastusyhtysasiakkaat ovat hankkineet.

Selvyyden vuoksi todetaan, että Protaccon Solutions Oy:n asiakkaidensa kanssa jo tekemät sitoumuksen kestoja pidemmät määräaikaisten sopimukset ovat voimassa koko sopimuskauden kyseisten sopimusten mukaisin ehdoin. Myös mahdolliset uudet sopimukset saatetaan sopia 24 kuukautta pidemmäksi ajaksi ja ovat siten voimassa niissä sovitusti. Lisäksi todetaan, että Protaccon Solutions Oy:n (ja myös MB Rahastojen) suunnitelmassa sitoumuksen antamisen hetkellä on jatkaa Muster-ohjelmiston kehittämistä ja sen tarjoamista asiakkailleen kuten tähänkin saakka myös sitoumusajanjakson päättymisen jälkeen.

Sitoumus tulee voimaan päivänä, jolloin KKV antaa Päätöksen hyväksyä MB Equity Fund V Ky:n ja A-Katsastus Holding Oy:n, A-Test & Consulting Oy:n, Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy:n ja Incar Invest Oy:n välinen yrityskauppa, edellyttäen että kauppa pannaan täytäntöön.

Sitoumuksen viimeinen voimassaolopäivä on 24 kuukauden kuluttua Päätöksestä päivänä, joka vastaa numeroltaan Päätöksen antamispäivää. Sitoumus päättyy automaattisesti myös silloin, jos a) Muster-ohjelmiston omistava Protaccon Solutions Oy ei enää ole MB Rahastojen määräysvallassa, b) Muster-ohjelmiston omistus ei enää ole MB Rahastojen määräysvallassa ja/tai c) A-Katsastus -konsernin katsastusliiketoiminta ei enää ole MB Rahastojen määräysvallassa. Sitoudutaan siihen, että Muster-liiketoimintaa ei siirretä Protaccon Solutions Oy:stä toiseen MB Rahastojen määräysvallassa olevaan yhtiöön niin kauan kuin MB Rahastoilla on määräysvalta sekä A-Katsastus -konsernin katsastusliiketoiminnassa että Protaccon

Solutions Oy:ssä. Lisäksi sitoudutaan siihen, että sitoumuksen voimassaoloaikana Muster-ohjelmistoa ja A-Katsastus -konsernin katsastusliiketoimintaa ei myydä saman tahon määräysvaltaan.

2. Arkaluonteisten tietojen suojaaminen ja hyödyntämiskielto sekä syrjimättömyys

Sitoudutaan siihen, että Protacon-konsernin katsastusyritysasiakkaiden arkaluonteisia tietoja ei siirry A-Katsastus-konsernin katsastusliiketoimintaan ja että niitä ei millään tavoin hyödynnetä ko. toiminnassa. Katsastusyritysasiakkaiden arkaluonteisilla tiedoilla tarkoitetaan kilpailuoikeudellisesti arkaluonteisia asiakaskohtaisia tietoja sekä kaikkea Muster-ohjelmistoon millä tahansa tavoin syötettyä dataa, sekä siinä muodossa kuin data on ohjelmistoon syötetty että myös eri tavoilla yhdisteltynä tai koottuna.

Sitoudutaan siihen, että Protacon-konsernin ja A-Katsastus-konsernin tietojärjestelmät pidetään erillään ja että A-Katsastuksella tai sen henkilöstöllä ei ole pääsyä Protacon-konsernin tietojärjestelmiin tai niiden sisältämiin tietoihin.

Sitoumus koskee kaikkien Protacon-konsernin katsastusyritysasiakkaiden edellä mainittuja tietoja. Katsastusyritysasiakkailla tarkoitetaan tässä sitoumuksessa Protaconin kaikkia muita katsastusyritysasiakkaita kuin A-Katsastusta.

Lisäksi sitoudutaan siihen, että Protacon-konsernin ja A-Katsastus-konsernin välillä ei tehdä sellaisia strategioita, joiden tarkoituksena tai seurauksena olisi kilpailua rajoittavalla tavalla A-Katsastuksen suosiminen suhteessa Protaconin muihin katsastusyritysasiakkaisiin tai Protaconin muiden katsastusyritysasiakkaiden syrjimin tai vahingoittaminen suhteessa A-Katsastukseen.

Sitoudutaan siihen, ettei Protacon ehdota Muster-asiakkaalta tullutta Musterin kehitysideaa toteutettavaksi vain A-Katsastuksen eduksi.

Sitoudutaan myös siihen, että kaikki Protacon-konsernin ja A-Katsastus -konsernin katsastusliiketoimintaan liittyvät päätökset tehdään kummankin konsernin omista liiketoiminnallisista lähtökohdista niiden omien liiketoimintaperiaatteiden mukaisesti.

Lisäksi sitoudutaan viivytyksettä huolehtimaan Protaconin kaikkien Musteriin liittyvien relevanttien henkilöiden, joilla on pääsy katsastusyritysasiakkaiden arkaluonteisiin tietoihin, asianmukaisesta kilpailuoikeudellisesta kouluttamisesta koskien arkaluonteisten tietojen suojaamista.

Sitoumus tulee voimaan päivänä, jolloin KKV antaa Päätöksen hyväksyä MB Equity Fund V Ky:n ja A-Katsastus Holding Oy:n, A-Test & Consulting

Oy:n, Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy:n ja Incar Invest Oy:n välinen yrityskauppa, edellyttäen että kauppa pannaan täytäntöön.

Sitoumus päättyy automaattisesti, jos a) Muster-ohjelmiston omistava Protacon Solutions Oy ei enää ole MB Rahastojen määräysvallassa, b) Muster-ohjelmiston omistus ei enää ole MB Rahastojen määräysvallassa ja/tai c) A-Katsastus -konsernin katsastusliiketoiminta ei enää ole MB Rahastojen määräysvallassa.

3. Raportointi

Jotta KKV voi varmistua sitoumusten toteutumisesta, MB Rahastot ja Protacon sitoutuvat sitoumusten voimassaoloaikana toimittamaan puolueettomalle ja riippumattomalle KKV:n ennalta hyväksymälle taholle sitoumusten noudattamisen valvonnassa tarvittavat tiedot, kuten kaikki sitoumusaikana tehdyt uudet sopimukset katsastusyrittäjäasiakkaiden kanssa sekä Protacconin asiakkailleen antamat Muster-ohjelmistoa koskevat irtisanomisilmoitukset.

MB Rahastot ja Protacon sitoutuvat siihen, että puolueeton ja riippumaton KKV:n ennalta hyväksymä taho suorittaa auditoinnin, jossa tarkastetaan Musterin sovellus- ja tietokantatason pääsynhallinta eli että A-Katsastuksesta ei ole teknistä pääsyä näihin järjestelmiin.

Edellä mainittu puolueeton ja riippumaton taho raportoi KKV:lle sitoumusten noudattamisesta toimittamalla KKV:lle sitoumusten noudattamista koskevan raporttinsa. Ensimmäinen raportti toimitetaan yrityskaupan toteuttamisen jälkeen ilman aiheutonta viivytystä. Sen jälkeiset raportit toimitetaan noin 6, 12, 18 ja 24 kuukauden kohdalla Päätöksen antamispäivästä laskettuna. 24 kuukauden jälkeen voimaan jäävän sitoumuksen osalta raportti toimitetaan tämän jälkeen noin 12 kuukauden välein sitoumuksen voimassaoloaikana

9.2 Sitoumusten arviointi

86. KKV:n arvion mukaan kilpailu katsastusohjelmistojen tarjoamiseen vertikaalisella ajoneuvojen katsastuspalvelujen markkinalla tulee edellä kerrotulla tavalla estymään olennaisesti yrityskaupan seurauksena. KKV katsoo, että ilman yrityskaupalle asetettavia ehtoja kauppaa ei voida hyväksyä.
87. Yrityskaupasta aiheutuvien kilpailuhaittojen poistamiseksi ilmoittaja on esittänyt KKV:lle edellä esitetyt sitoumukset Muster-ohjelman tarjoamisen jatkumisesta 24 kuukauden ajan sekä Musterin asiakkaiden arkaluonteisten tietojen suojaamisesta, tietojen hyödyntämiskiellosta ja kilpailijoiden syrjimättömyydestä.
88. Virasto on kiinnittänyt erityistä huomiota lausunnonantajien esittämiin huoliin koskien sitoumusehdotuksia. Lausuntojen perusteella MB Rahastojen esittämä ensimmäinen sitoumusehdotus ei ole ollut riittävät poistamaan

yrityskaupan seurauksena aiheutuvaa vertikaalista kilpailuhuolta. Ilmoittaja on toimittanut KKV:lle uuden sitomusehdotuksen, jossa se pyrkii vastaamaan markkinatoimijoiden ja KKV:n esittämiin huomioihin.

89. Markkinatoimijoiden lausunnoissa nostettiin esiin huoli siitä, että MB Rahastojen ensimmäinen sitomusehdotus tarjota Muster-ohjelmistoa nykyisin ehdoin 12 kuukauden ajan kaupan hyväksymisestä ei ollut riittävä.³⁶ Markkinapalautteen johdosta ilmoittaja on pidentänyt 12 kuukauden ajanjaksoa 24 kuukauden pituiseksi ajaksi. Viraston arvion mukaan uusi sitomusehdotus yhdessä alalle tulosta edellä esitettyjen havaintojen kanssa vastaa kilpailuhuoliin koskien Musterin saatavuutta.
90. Vastaavasti virastolle esitetyissä lausunnoissa on nostettu esiin huoli siitä, että MB Rahastojen esittämä ensimmäinen sitomusehdotus katsastusyri-tysten arkaluonteisten tietojen suojaamiseksi ei ole riittävä.³⁷ Lisäksi lausunnonantajat ovat esittäneet huolen kehitysideoiden tasapuolisesta toteuttamisesta, sillä Muster-ohjelmisto on kehittynyt merkittävästi käyttäjien ideoineista ja tarpeista, sekä huolen siitä, että kehitysideoita on mahdollista jättää toteuttamatta ja toteuttaa myöhemmin vain A-Katsastuksen hyväksi.
91. Uudessa sitomusehdotuksessa katsastusyri-tysten tietojen siirtymistä ja hyödyntämiskieltoa koskevaa ehdotusta on laajennettu koskemaan kilpailuoikeudellisesti arkaluonteisia asiakaskohtaisia tietoja sekä kaikkea Muster-ohjelmistoon millä tahansa tavoin syötettyä dataa. Viraston arvion mukaan muokattu sitomus estää Protaccon-konsernin katsastusyri-tyssasiakkaiden arkaluonteisten tietojen siirtymisen A-Katsastus-konsernin katsastusliiketoimintaan sekä niiden hyödyntämisen A-Katsastuksen katsastustoiminnassa. Uudessa sitomusehdotuksessa on lisäksi huomioitu esitetty huoli kehitysideoiden tasapuolisesta toteuttamisesta ja siitä, että kehitysideoita toteutettiin myöhemmin vain A-Katsastuksen hyväksi.
92. Lisäksi markkinakuulemisessa on katsottu asiakkaiden syrjimättömän kohtelun ja arkaluonteisten tietojen suojaamisen edellyttävän, että Protacconin ja A-Katsastuksen johdossa tai hallituksissa ei ole samojen henkilöitä, sillä muuton on olemassa riski siitä, että yhtiöiden välillä pyritään strategioihin, jotka johtavat A-Katsastuksen suosimiseen, kilpailijoiden arkaluonteisten tietojen hyödyntämiseen tai A-Katsastuksen ja Protacconin välisiin

³⁶ Lausunnonantajien mukaan ilmoittajan alun perin esittämä 12 kuukauden sitomus oli liian lyhyt aika tarvittavien uusien toimivien katsastusohjelmistojen luomiseen, eikä se ole myöskään riittävä aika valmistella ja toteuttaa mahdollista vaihtoa toisen palveluntarjoajan katsastusohjelmistoon, mikäli Muster-ohjelmiston kaupalliset ehdot muuttuisivat kilpailun kannalta merkittävästi 12 kuukauden määräajan päätyttyä. Lausunnonantajien käsityksen mukaan toimivan ohjelmiston kehittämisprosessi kokonaisuudessaan vaatisi vähintään 24–30 kuukautta.

³⁷ Ilmoittajan ensimmäiseen sitomusehdotukseen saadussa markkinapalautteessa tuotiin muun ohella esiin, että kriittisiä katsastustoimijoiden tietoja ovat esimerkiksi katsastusyri-tysten asiakas- ja hintatiedot, tiedot erilaisista markkinointitoimenpiteistä ja kampanjoista sekä toiminnan ja katsastusjärjestelmän kehittämissuunnitelmista. MB Rahastojen esittämästä sitomusehdotuksesta on todettu puuttuvan esimerkiksi markkinointia ohjaava päivittäinen volyymitieto, josta A-Katsastus voi hyötyä omien markkinointioperaatioidensa ohjaamisessa.

synergioihin, jotka johtavat kilpailijoiden syrjimiseen tai vahingoittamiseen kilpailua rajoittavalla tavalla.

93. Viraston arvion mukaan muokattuun sitomusehdotukseen lisätty kohta siitä, ettei Protacon-konsernin ja A-Katsastus -konsernin välillä tehdä A-Katsastusta muiden Musterin katsastusyrittäjäasiakkaiden kustannuksella suosivia strategioita, yhdessä kummankin konsernin katsastusliiketoimintaan liittyvien päätösten liiketoimintalähtöisyyttä koskevien sitoumusten kanssa, vastaa kilpailijoiden huoleen A-Katsastuksen suosimisesta ja kilpailijoiden syrjimisestä tai vahingoittamisesta kilpailua rajoittavalla tavalla.
94. Viraston arvion mukaan muutettu sitoumus vastaa huoliin siitä, että Muster-ohjelmistoon syötettyjä tietoja käytettäisiin tavalla, joka saattaa heikentää kilpailevien katsastustoimijoiden kykyä kilpailla A-Katsastuksen kanssa katsastusmarkkinoilla. KKV:n arvion mukaan sitoumukset poistavat ne kilpailuongelmat, jotka aiheutuvat Protaconin Muster-ohjelmiston ja A-Katsastuksen välille yrityskaupan myötä muodostuvan vertikaalisen linkin seurauksena, ja sitoumuksilla mahdollistetaan Musterin saannin jatkuminen nykytilannetta vastaavin ehdoin sekä Musterin muiden katsastusasiakkaiden tietojen suojaaminen. Lisäksi viraston arvion mukaan muutettu raportointia koskeva sitomusehdotus, joka uskoo raportoinnin puolueettomalle ja riippumattomalle KKV:n ennalta hyväksymälle taholle kaikkien sitoumuskohtien osalta, vahvistaa valvonnan tehokkuutta ja uskottavuutta, ja on riittävä sitoumusten noudattamisen valvomiseksi.
95. KKV arvioi siten, että sille esitetty sitoumuskokonaisuus riittää poistamaan yrityskaupasta muutoin aiheutuvan tehokkaan kilpailun olennaisen estymisen, ja yrityskaupan hyväksymiselle asetetuilla ehdoilla varmistetaan edellytykset kilpailullisen rakenteen säilymiselle markkinoilla.

10 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

11 Muutoksenhaku

Kilpailulain 44 §:n perusteella yrityskaupan ilmoittaja ei saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla.

12 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa erityisasiantuntija Laura Kauppila, puhelin 029 505 3335, sähköposti laura.kauppila@kkv.fi.

Päätös
Dnro KKV/682/14.00.10/2019
Julkinen versio
11.10.2019

28 (28)

Pääjohtaja

Kirsi Leivo

Erityisasiantuntija

Laura Kauppila